

Hoe er een kindje kwam in de kribbe onder de Kerstboom

JOH[^] KUIPER

„Ziezo,” zei moeder en ze legde de grote, houten lepel neer, waarmee ze de pap had geroerd; „die is klaar, die hoeft alleen nog even door te sudderen. Catrientje, haal jij gauw de borden uit de kast en zet ze op tafel. Dan kunnen we meteen eten, als vader en de broers binnen komen.”

„Ja moe,” zei Catrientje. Maar je kon bijna niet verstaan, wat ze zei, zo zachtjes kwam het eruit en bovendien zat ze weggedoken in het verste hoekje van de keuken.

Een grote keuken was het, die tegelijk voor woonkamer, voor eetkamer en voor slaapkamer diende. Maar dat laatste kon je nu niet zien. 's Nachts sliepen Catrientje en haar ouders en broers in de bedsteden, waarvan nu de deuren gesloten waren. Nu zag je enkel de grote, vierkante tafel van zwaar, donker hout, waarbij de oude, diepe leuningstoel van vader geschoven stond, en de drie stoelen, voor moeder en de twee oudste broers, en dan nog 't kleine bankje, waar Catrientje en haar jongste broer Dirk op zaten.

Ze konden er net precies op, naast elkaar, maar 't ging toch al moeilijk, want Dirk groeide zo hard tegenwoordig. „We zullen een nieuwe stoel erbij moeten kopen,” had moeder al dikwijls gezegd. Maar het kwam er niet van, voorlopig.

Gelukkig niet, want het was veel gezelliger, samen met Dirk op het bankje te zitten, ook al had je daar weinig plaats. Dirk was haar beste vriend, eigenlijk de enige vriend, die ze had.

Want van de poes en de pop hield ze ook veel, maar dat waren allebei meisjes, en dus geen vriendjes, maar vriendinnetjes.

En nu vroeg moeder aan Catrientje, even de borden op tafel te zetten en

Catrientje had met een heel zacht, onduidelijk stemmetje uit de verste hoek van de keuken „ja moe“ geantwoord. Ze kwam ook, langzaam en aarzelend, te voorschijn, om te doen wat haar opgedragen was, en ondertussen stond moeder bij de gootsteen en pompte met een paar forse slagen, tot er een dikke straal koud water te voorschijn kwam, waaronder ze haar handen wuste.

Maar nu was moeder klaar met wassen, ze veegde haar handen af aan de bont handdoek; ondertussen keek ze om naar Catrientje en nu merkte ze, dat 't kleine meisje nog helemaal niet bezig was met tafeldekken.

Ze stond nog midden in de grote keuken, die ze voetje voor voetje doorgelopen was en verlangend keek ze om naar het hoekje, waar ze had zitten spelen. En nu keek moeder ook naar dat hoekje en ze werd vreselijk boos. „Wel heb ik van mijn leven,“ zei ze. „Nu had ik vanmiddag de hele kamer een grote beurt gegeven en alles opgeruimd en nu heb jij weer rommel gemaakt. Wat ben jij toch voor een vervelend kind. Ik geloof dat je 't doet om mij te plagen!“

„Nee,“ zei Catrientje verlegen. Maar of dat nu betekende, dat ze nooit iets deed om te plagen, of dat ze bedoelde, dat wat moeder in de hoek zag helemaal geen rommel was, maar juist iets heel erg prachtigs, dat werd niet duidelijk, want juist op dat ogenblik kwam Dirk binnen en moeder zei tegen Dirk: „Toe, ruim jij eens even die rommel op, daar in de hoek. Catrientje is weer bezig geweest en ik heb het nog zo druk.“

Daarna ging moeder de keuken uit, je hoorde haar klompen klotsen over de stenen van het plaatsje en toen werd het stil: ze was zeker binnengegaan bij de buurvrouw, die een winkeltje had en waar ze nog allerlei moest halen, want morgen was het Kerstdag en dan waren de winkels gesloten, dat sprak vanzelf.

Catrientje bleef alleen met Dirk in de keuken en nu vergat ze de borden helemaal en ze liep op haar broer toe, de jongste broer, maar die toch zeven jaar met haar scheelde. Dirk was vijftien jaar en Catrientje was acht.

„Moet dat nu allemaal weg?“ vroeg Catrientje verdrietig.

Ze had een kale tak in een stoof gezet en er kleine stukjes papier en gekleurde draadjes aan gebonden. Dat moest natuurlijk een kerstboom verbeelden, dat begreep Dirk best. Maar waarom stond, onder die versierde tak, een tweede stoof, die op zijn kant was gezet en waarin de pop van Catrientje lag?

Moest Tietie naar de kerstboom kijken? vroeg hij. De pop van Catrientje heette Tietie.

„Nee,” zei ‘t zusje verlegen, „dat is Tietie niet, dat is het Kindje Jezus, dat in de kribbe ligt. Kan je dat niet zien?”

Nee, dat had Dirk werkelijk niet kunnen raden en bovendien had moeder gezegd, dat de boel moest opgeruimd, omdat het morgen Kerstmis was. Maar hij had medelijden met zijn zusje en hij beloofde haar wat.

„Straks haal ik een kerstboom voor je, die veel, veel mooier is dan deze,” beloofde hij.

„Zo?” zei Catrientje twijfelend. Meestal vond ze haar eigen dingen het mooist. En toen vroeg ze nog:

„En ook een nieuw Kindje Jezus, om in de kribbe te liggen, onder de boom?”

Nee, dat kon Dirk werkelijk niet beloven. Hij lachte er om, dat hij schudde. Hoe kon zijn kleine zus toch zulke grappige dingen zeggen.

„Wees maar blij, dat we geen klein kind hier in huis hebben,” zei hij.

„Want dat is het vervelendste, wat je je denken kunt.”

Dat geloofde Catrientje niet. O nee, ze geloofde er geen sikkepitje van. Een klein, klein babytje in huis leek haar het gezelligste, wat er op de hele wereld bestond. Maar dat durfde ze niet zeggen, zelfs niet tegen Dirk.

En nu was het een hele dag later, en nog meer dan een hele dag. ‘t Was avond geweest en nacht, het was Kerstmorgen geweest en Catrientje was, met haar vader en moeder en de drie broers, naar de kerk gegaan, want in het kleine plaatsje, waar ze woonde, gingen alle mensen naar de kerk, elke zondag en elke feestdag en zeker als ‘t Kerstmis was. En daarna hadden ze extra lekker gegeten en toen begon het alweer te schemeren en Dirk kwam voor de dag met zijn verrassing voor Catrientje, een speel-kerstboompje, waarin echte waskaarsjes stonden en echte slingers hingen van zilverdraad. ‘t Boompje zelf was niet echt: ‘t was maar een klein dingetje van ijzerdraad met groene pluisjes. Maar ‘t leek echt, als je er een eindje vanaf ging staan en er dan naar keek met half dichtgeknepen ogen.

Niet alleen Catrientje vond het mooi, ook de grote broers en de ouders hadden er plezier in. Ze zaten er, gezellig om de tafel heengeschoven, naar te kijken, tot het voor het kleine meisje tijd werd om naar bed te gaan. En toen lag ze er, in de grote bedstee, nog lang aan te denken, hoe mooi

haar boompje geweest was en hoe lief Dirk was, die het haar had gegeven. 't Was alleen maar jammer, dacht ze, dat er geen kribbe bij was, met een kindje er in.

En toen gebeurde er opeens iets wonderlijks.

Vader, moeder en de broers waren naar bed gegaan, 't was donker en stil in het hele dorpje, dat tegen de dijk aanlag van het IJselmeer.

De wind kwam, van over het meer, op het land toe en hij bracht grote vlokken koude, natte sneeuw mee, die smolten als ze op de grond vielen en alles nat maakten en kil. En toen werd er opeens, heel, heel hard, op de deur gebonkt. Catrientje, die rustig lag te slapen, schrok wakker met een gillette en haar vader riep met zijn zware stem uit de bedstee:

„Wie is daar!”

„Doe gauw open, Dirk,” riep een stem. Vader heette ook Dirk net als zijn jongste zoon. „Doe gauw open, er zijn mensen in nood!”

Mensen in nood, hoe kon dat nu? Er wordt nog wel gevist op het IJselmeer, zoals jullie weten, maar welke visser gaat er nu uit op Kerstnacht? En bovendien was 't helemaal geen stormweer: 't was koud en het waaide een beetje, maar gevaarlijk weer was het niet.

't Zal wel zo'n vaart niet lopen, mompelde vader Dirk, terwijl hij op zijn kousevoeten naar de deur liep en opendeed.

Buiten stond een klein, oud kereltje, de veldwachter van het dorp. Zijn pet zat onder de natte sneeuw, en hij stapte gauw naar binnen ~~toe~~ en wreef zijn handen tegen mekaar, om wat warm te worden.

„Er zijn mensen in nood,” vertelde hij. „Ik maakte vannacht nog eens de ronde, en daar was het me net, of ik in de verte iemand roepen hoorde. Ik liep het hele dorp rond, ik kon maar niet begrijpen, waar het geluid vandaan kwam en toch hoorde ik het, ik hoorde duidelijk iemand schreeuwen. En pas na een hele tijd begon ik te begrijpen, dat het geluid van 't meer kwam.”

„Zou er dan een boot zo vlakbij de dijk zijn vastgeraakt?” vroeg zoon Dirk, die ook uit de bedstee gesprongen was en stond te luisteren. Maar dan kan het geen visser zijn, die komen nooit zo vlakbij de kust.”

„Nee,” zei de oude veldwachter, „ik geloof ook, dat het een kleine vrachtboot is, een tjalk waar de schipper zelf op woont, met zijn gezin. Die boten varen meestal door de kanalen van ons land, maar een enkele keer steken ze ook het IJselmeer over en dan weten ze niet altijd goed de weg. En dan

kan 't gebeuren, dat ze vastraken op een ondiepe plek en niet meer voor- of achteruit kunnen."

„Ja, dat kan," gaf vader toe, die vroeger zelf visser geweest was en nu nog een grote roeiboort bezat. „Dat kan, maar dan zitten ze toch nog niet lang vast. Of we hadden ze overdag moeten zien."

„Dat hoeft helemaal niet," beweerde Dirk ijverig, „want het is erg mistig geweest de laatste dagen en ik geloof niet, dat een van ons op de dijk is gaan staan om goed te kijken, of we ook een schip zagen in de verte. Wij zaten liever thuis, is het niet?"

„Ik geloof ook, dat ze allang vast zitten," antwoordde de oude man. „Toen ik eindelijk begrepen had, dat het verre geroep van 't meer moest komen, ben ik op de dijk geklommen en toen zag ik, door de mist heen, een lichtje, dat heen en weer ging, zeker een lantaarn, waarmee de arme schipper stond te zwaaien. En hij schreeuwde maar aldoor weer:

„Help! Help! Help! Man, vrouw en kind in nood! Help. We hebben honger! We hebben honger!"

„Ja, dan is 't zeker een tjalk, die vastzit," zei vader rustig, „en waar de voorraden op zijn. We zullen morgenvroeg, als 't licht wordt, de roeiboort in het meer brengen en zien, of we ze vinden kunnen. 't Is nu te donker om eruit te gaan en gevaar zal er ook niet zijn: het waait een beetje en ze zullen 't wel koud hebben, en geen eten meer, zoals je vertelt, maar dat is nog geen levensgevaar. 't Kan wel wachten tot morgenvroeg."

„Vindt u, vader?" vroeg Dirk bezorgd. Hij zou het liefst meteen erop uit zijn gegaan, maar hij durfde het niet goed zeggen. En daar riep opeens een stemmetje:

„O vader, en dat kindje dan?"

„Welk kindje dan?"

Vader keek om en daar gluurden, over de rand van de bedstee, de twee heldere, blauwe kijkertjes van Catrientje, die alles gehoord had.

„Man, vrouw en kind in nood, werd er toch geroepen," zei Catrientje met een kleurtje van opwinding. „Dus er is een kindje ook, op die boot, midden op 't meer en nu hebben ze geen eten en geen brandstof en het waait zo griezelig. O vader, wat zal dat kindje bang zijn!"

„Ik vind, dat we best meteen konden gaan," meende Dirk, die nu ook beter durfde. Maar vader zette een zuur gezicht.

„Ik heb zo'n reumatiek in mijn been," zei hij, „en dan midden in de nacht



erop uit? En alleen kan je niet gaan, jongen. Daarvoor is onze roeiboot veel te zwaar."

„Dan ga ik mee," riep een andere stem en nu was ook Piet, de oudste broer opgestaan en vlug schoot hij zijn bovenkleden aan. „Kom je, Dirk, we gaan met ons beiden."

„Als je je maar warm instopt!" riep moeder nog uit de bedstee. En juist toen de twee jongens in hun dikste jassen en met de muts diep over de oren getrokken, de deur uit wilden gaan, kwam Catrientje hun achterna lopen en stopte hun iets in de hand.

't Was pop Tietie en die moesten ze meenemen, zei ze.

„Daar mag het kindje mee spelen, terwijl het in de roeiboot zit. Misschien dat het dan minder bang is."

De twee broers waren, met de veldwachter, naar buiten gegaan, vader was weer in bed gekropen, hij en moeder sliepen in en Catrientje had zich wel vast voorgenomen wakker te blijven, maar na een poosje vielen ook haar ogen dicht. Ze werd pas wakker, toen 't al licht was en toen merkte ze, dat er iets bijzonders gebeurd was in de kamer.

Op de tafel, die gisteren netjes was opgeruimd, stonden door elkaar kopjes en bordjes en een klein ~~hompje~~ brood, met de boterpot ernaast. Daar hadden zeker mensen zitten eten en Catrientje begreep meteen, dat het de mensen van de boot moesten zijn: die waren zeker door Dirk en Piet met de roeiboot aan land gebracht en toen hadden ze hier een paar flinke dikke boterhammen gekregen van moeder en een kop koffie toe, want ze moesten vreselijk hongerig en koud zijn geweest.

Maar wat stond daar in een hoekje van de kamer, in 't zelfde hoekje, waar Catrientje de avond voor Kerstmis had gespeeld en haar Kerstboom gemaakt had?

Daar stond een klein kistje. 't Was een kistje dat vader weleens voor kachelhoutjes gebruikte en je kon duidelijk zien, dat er iets inlag. Gauw wipte Catrientje het bed uit, om te gaan kijken en wat zag ze daar?

In het kleine, ruw houten kistje was een kussen gelegd, en een deken. En tussen het kussen en de deken lag een kindje te slapen, een klein kindje, van een jaar misschien, dat pop Tietie in de armpjes hield.

Het kindje van de boot!

Catrientje stond er lang naar te kijken. 't Was maar een bleek klein ding, dat kindje, maar wat sliep het lekker en wat zag het er lief uit. Zo'n fijn

klein gezichtje, een mondje dat, al slapend, nog scheen te zuigen en één klein knuistje boven dek.

En dat kleine kindje hadden haar twee broers van een boot gered, midden in de koude, winderige nacht!

Nu hebben we toch een kindje in de kribbe onder de kerstboom, dacht Catrientje blij.

Nog nooit had ze zo'n heerlijk Kerstfeest gehad.